

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Eliška Chodorová

Téma: **Nekalé obchodní praktiky uplatňované vůči spotřebitelům se zaměřením na děti**

Rozsah práce: 116 410 znaků

Datum odevzdání práce: 7. 11. 2023

1. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Problematika nekalých obchodních praktik je v našem právním okruhu zpracována, zaměření na děti jako zvláště zranitelné spotřebitele nicméně chybí. Práci proto lze označit jako aktuální.

Zvládnutí tématu vyžaduje dobrou znalost národní i evropské regulace a judikatury. Zpracování práce proto klade zvýšené nároky na jazykové znalosti. Z tohoto pohledu lze hodnotit téma jako středně náročné.

2. Formální a systematické členění práce

Práce je rozdělena do pěti částí, které jsou doplněny úvodem a závěrem.

První část je věnována vymezení dětí jako zvláště zranitelných spotřebitelů. Diplomantka první část zahajuje vymezením průměrného spotřebitele a zvláště zranitelného spotřebitele. V zásadě se jedná o převzetí definic z právních předpisů, resp. judikatury a literatury. Zajímavější jsou následující kapitoly zaměřující se na dítě jako zvláště zranitelného spotřebitele. Diplomantka se v pojednání koncentruje na určení věkové hranice, do jejíhož dosažení je dítě považováno za zvláště zranitelného spotřebitele, konkrétní závěr nicméně nenabízí (viz otázky k obhajobě).

Druhá část práce se zaměřuje na problematiku nekalých obchodních praktik vůči spotřebitelům se zaměřením na děti. Jejím jádrem je popis třístupňového testu nekalosti (velká generální klauzule – malé generální klauzule – černá listina).

Třetí část práce se zabývá analýzou agresivní obchodní praktiky nabádání dětí ke koupi. Diplomantka zde s pomocí rakouské judikatury vymezuje rozdíl mezi přímým a nepřímým nabádáním. Dále je upozorněno na nejednotný přístup zahraniční judikatury k posouzení uvedení odkazu na internetové stránky jako přímému nabádání. Diplomantka se přiklání k závěru, že uvedení odkazu by mělo být za nabádání dětí ke koupi považováno, což opírá o argument, že ve vztahu k dětem by měly být obchodní praktiky nazírány přísnější optikou. Následně je analyzováno několik zahraničních rozhodnutí, v nichž soudy řešily, zda se v konkrétním případě jedná o nabádání dětí ke koupi. Diplomantka část uzavírá závěrem, že kvalifikace jednání jako nabádání dětí ke koupi není vždy jednoznačná (s. 22) a bude „*klíčové posouzení obchodní praktiky vnitrostátními donucovacími orgány, jako jsou soudy nebo Česká obchodní inspekce*“ (s. 23). Takové odůvodnění je však zcela nedostatečné (viz níže otázky k obhajobě).

Čtvrtá část pojednává o reklamě zaměřené na děti. Diplomantka nejprve popisuje pravidla (*hard law* i *soft law*), která obsahují regulaci reklamy, resp. regulaci reklamy zaměřené na děti. V rámci této části poukazuje na rozdílný přístup v jednotlivých státech (jak členských státech EU, tak třetích zemích) a uzavírá, že úplný zákaz reklamy není optimálním řešením (s. 34).

Pátá část se koncentruje na ochranu dětí před nekalými obchodními praktikami zaměřenými na děti. Diplomantka zde představuje orgány i některé nástroje dozoru.

Závěr stručně shrnuje uvedená zjištění a zároveň odpovídá na jednu z vytyčených otázek (dostatečnost ochrany dětí, viz níže, bod 4).

3. Vyjádření k práci

Práce je převážně popisná. To se týká zejm. první a druhé části, které jsou z velké části přepsáním příslušné regulace, popř. doplněné o soudní rozhodnutí či názory literatury. V dalších částech je vlastní analýza diplomantky zastoupena ve větší míře, nicméně i tam by závěry zasloužily podrobnější odůvodnění (srov. např. závěr o posouzení uvedení odkazu na internetové stránky jako přímého nabádání ke koupi, s. 17; výrazně lépe je odůvodněn příklon k rozhodnutí norského Soudu pro záležitost trhu, s. 18). Nelze například uzavřít, že kvalifikace jednání jako nabádání dětí ke koupi není jednoznačná a odkázat na klíčovou roli ČOI (viz výše), aniž by se sama diplomantka pokusila vymezit podmínky, za kterých je možné kvalifikovat obchodní praktiku jako zakázanou.

Diplomantka pečlivě zpracovala dostupnou literaturu a judikaturu (včetně zahraniční), zohledněny jsou i nejrůznější nástroje *soft law* (např. Kodex reklamy, Zásady zpracované organizací ICPEN apod.), v práci nicméně chybí více její vlastní analýzy. Ocenit je naopak třeba zpracování zahraniční (zejm. rakouské) judikatury.

4. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Hlavním cílem práce je „přiblížit právní úpravu ochrany dětí, jako zvláště zranitelné skupiny spotřebitelů, před nekalými obchodními praktikami“ (s. 1). Takový cíl je příliš obecný a není vhodně zvolen, navíc účelem diplomové práce není pouhé zprostředkování úpravy čtenáři. Vhodnějším vymezením je další upřesnění, že analýza se má týkat otázky, „zda se dětem, jako zvláště zranitelné skupině spotřebitelů, dostává účinné ochrany před nekalými obchodními praktikami“ (s. 1). Dílčím cílem je „pomocí zejména soudních rozhodnutí analyzovat nekalou obchodní praktiku nabádání dětí ke koupi“ (s. 1). Nevhodně zvolený cíl patrně vede k tomu, že větší část práce tvoří popisné (byť často zajímavé) pasáže. Přesto nakonec diplomantka dospívá k závěru, že dětem účinná ochrana poskytována není (byť takový závěr z práce jednoznačně nevyplývá), přičemž vyjadřuje pochybnost, zda je to vůbec možné (s. 44).
Samostatnost při zpracování tématu	Z předložené práce není zřejmé, že by ji diplomantka nevypracovala samostatně.
Logická stavba práce	Logické uspořádání práce vykazuje nedostatky. Diplomantka se zabývá jednak nekalou obchodní praktikou, jednak problematikou reklamy zaměřené na děti. Část pátá věnovaná nástrojům ochrany se nicméně zabývá jen nástroji ochrany proti nekalé obchodní praxi. Není zřejmé, jak diplomantka vnímá vztah obou otázek (nekalá obchodní praktika a reklama).
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů, citace)	Diplomantka zpracovává dostupnou českou literaturu a soudní rozhodnutí. Krom toho je značná pozornost věnována rozhodnutím jiných států, zejm. Rakouska. Citace jsou provedeny důsledně a způsobem pro vědecké práce obvyklým.
Hloubka provedené analýzy	Práce je zčásti povrchní, což souvisí zejm. s nevhodně zvoleným cílem práce.
Jazyková a stylistická úroveň	Text je po jazykové a stylistické stránce standardní. Gramatické chyby (zejm. v podobě chybějící interpunkce) se v práci vyskytují spíše výjimečně.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- Diplomantka v části věnované vymezení dítěte jako zvlášť zranitelného spotřebitele uzavírá, že považuje stanovení určité věkové hranice za žádoucí (s. 13). Jakou konkrétní věkovou hranici navrhuje? Je možné uvažovat o stanovení různých věkových hranic pro různé produkty (např. online hry, energetické nápoje, hračky)?
- Diplomantka dospívá k závěru, že uvedení internetového odkazu je přímým nabádáním ke koupi (s. 17). Může v této souvislosti hrát roli věk dítěte (např. skutečnost, že malé děti zpravidla nedisponují platební kartou a nemohou tak produkt na internetových stránkách pořídit)?
- Zatímco v Německu je zákaz nekalých obchodních praktik začleněn do zákona proti nekalé soutěži, v České republice je součástí zákona o ochraně spotřebitele. V čem diplomantka spatřuje (ne)výhody jednotlivých přístupů?
- Za jakých podmínek je možné nabádání ke koupi kvalifikovat jako nepřípustné?

6. Doporučení/nedoporučení k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Vzhledem k výše uvedenému **doporučuji** diplomovou práci k obhajobě, přičemž ji vzhledem k výše uvedenému navrhuji klasifikovat stupněm **velmi dobře nebo dobře**, a to v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze, dne 22. 12. 2023

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M., oponent diplomové práce